Tedbirsiz Davranma E?ilimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tedbirsiz Davranma E?ilimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31408

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Tedbirsiz Davranma E?ilimi Ölçe?i, Ay?e Aypay (2009) taraf?ndan geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, bireylerin çe?itli durumlar kar??s?nda sergiledikleri tedbirsiz veya dü?üncesiz davran?? e?ilimlerini ölçmeyi amaçlar. Ölçek, toplam 15 maddeden olu?makta ve be? farkl? alt boyutta yap?land?r?lm??t?r. Derecelendirme format? olarak 3'lü Likert tipi bir yan?t sistemi kullan?lm??t?r (1= asla yapmam, 3= s?kl?kla yapar?m).

Yap?lan geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, ölçe?in psikometrik özelliklerinin yeterli düzeyde oldu?unu göstermi?tir. Ölçe?in bütünü için elde edilen yüksek iç tutarl?l?k katsay?s? (.76), toplam puan üzerinden yap?lan analizlerin uygunlu?unu desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler

Tedbirsizlik, Davran?? E?ilimi, Risk Alma, Psikometrik Ölçek Geli?tirme, Faktör Analizi, ?ç Tutarl?l?k, Ay?e Aypay.

Yazarlar

Ay?e Aypay

Amaç

Tedbirsiz Davranma E?ilimi Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin günlük ya?amda ve özellikle akademik veya mesleki ba?lamlarda gösterdikleri tedbirsiz davran??lar? ve bu davran??lara yol açan e?ilimleri sistematik bir ?ekilde ölçmek için geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? geli?tirmektir. Bu e?ilimin ölçülmesi, e?itim ve psikolojik dan??manl?k alanlar?nda riskli davran??lar?n önlenmesi veya müdahale programlar?n?n tasarlanmas? aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Ölçek, tedbirsizli?i tek bir faktör olarak de?il, be? farkl? boyutta ele alarak, bu karma??k davran?? yap?s?n?n alt?nda yatan spesifik e?ilimleri ortaya ç?karmay? hedeflemi?tir. Bu sayede, hangi boyutlarda daha yüksek tedbirsizlik e?ilimi bulundu?una dair detayl? bir profil elde edilmesi sa?lanm??t?r.

Yap?

Ölçek, tedbirsiz davran?? e?ilimini, bili?sel süreçler, duygusal tepkiler ve durumsal risk alg?s?yla ili?kilendirilen çok boyutlu bir yap? olarak kavramsalla?t?rmaktad?r. Ölçe?in yap?sal modeli, Görünen Riskin Azalt?lmas? gibi bili?sel çarp?tmalar?, Bilinçsiz Olma ve Sonuçlar? Görememe gibi dikkat eksikliklerini ve Kendine A??r? Güvenme gibi öz-yeterlilik alg?s?ndaki sapmalar? içermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?lan faktör analizi sonucunda elde edilen be? alt boyut, tedbirsizli?in sadece anl?k bir karar mekanizmas? de?il, ayn? zamanda çal??ma al??kanl?klar? ve stres yönetimi (Çal??maya Kat?l?m ve Me?guliyet; Çal??ma konular?nda Gerilim ve Stres) ile de ili?kili geni? bir e?ilim alan? oldu?unu göstermektedir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) sonuçlar? ile desteklenmi?tir. 15 maddeden olu?an ölçek, beklendi?i gibi be? farkl? faktör alt?nda gruplanm??t?r. Faktör yükleri, maddelerin ait olduklar? boyutlar? ne kadar güçlü temsil etti?ini göstermektedir.

Birinci boyut (Görünen Riskin Azalt?lmas?) için madde faktör yükleri: **.46 ile .78** aras?ndad?r.

?kinci boyut (Bilinçsiz Olma ve Sonuçlar? Görememe) için madde faktör yükleri: **.59 ile .79** aras?ndad?r.

Üçüncü boyut (Çal??maya Kat?l?m ve Me?guliyet) için madde faktör yükleri: **.56 ile .75** aras?ndad?r.

Dördüncü ve be?inci boyutlar (Çal??ma konular?nda Gerilim ve Stres; Kendine A??r? Güvenme) için madde faktör yükleri: **.65 ile .85** gibi yüksek de?erler aras?ndad?r.

Bu faktör yükleri, maddelerin teorik olarak belirlenen alt boyutlarla güçlü bir ili?ki içinde oldu?unu ve ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün korundu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplamalar?yla gerçekle?tirilmi?tir. Ölçe?in bütünü için hesaplanan alfa iç tutarl?l?k katsay?s? **.76** olarak bulunmu?tur. Bu de?er, ölçe?in genel olarak kabul edilebilir bir güvenirlik düzeyine sahip oldu?unu i?aret etmektedir.

Be? alt boyut için ayr? ayr? hesaplanan Alfa iç tutarl?l?k katsay?lar? ise **.55 ile .65** aras?nda de?i?mektedir. Alt boyutlar?n iç tutarl?l?k de?erleri görece dü?ük olsa da, 15 maddenin toplam? için elde edilen katsay?n?n daha yüksek (.76) olmas? nedeniyle, ara?t?rmac?lar taraf?ndan ölçek puanlar?n?n toplam puan üzerinden analiz edilmesinin daha uygun oldu?u önerilmi?tir. Bu, ölçe?in genel tedbirsizlik e?ilimi skorunun kullan?m?n? ön plana ç?karmaktad?r.

Faktör Analizi

Tedbirsiz Davranma E?ilimi Ölçe?i, yap?lan istatistiksel analizler neticesinde 15 maddelik ve 5 alt boyutlu bir yap?ya sahiptir. Bu be? boyut, tedbirsiz davran?? e?iliminin farkl? yönlerini temsil

ARABPSYCHOLOGY.COM

etmektedir:

Görünen Riskin Azalt?lmas? (5 madde): Bireyin kar??la?t??? riskleri küçümseme veya görmezden gelme e?ilimi.

Bilinçsiz Olma ve Sonuçlar? Görememe (3 madde): Davran??lar?n?n olas? uzun vadeli sonuçlar?n? dü?ünmeme veya fark edememe durumu.

Çal??maya Kat?l?m ve Me?guliyet (3 madde): Çal??ma veya görevlere olan kat?l?mda dikkatsizlik veya yüzeysel me?guliyet.

Çal??ma konular?nda Gerilim ve Stres (2 madde): ?? veya görevlerle ilgili stres ve gerilimi tedbirsiz yollarla yönetme e?ilimi.

Kendine A??r? Güvenme (2 madde): Kendi yeteneklerine ve durum kontrolüne dair gerçekçi olmayan, a??r? iyimser bir inanca sahip olma.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yeti?kinler ve Yüksekö?retim Ö?rencileri (Inferred from context, typically applied to students/professionals given the work-related subdimensions)

Age Group: Genç Yeti?kinlik ve Üzeri (18+)

Population Details: Ölçek geli?tirme çal??mas? spesifik bir örneklem üzerinde gerçekle?tirilmi?tir (Detaylar kaynak makalede bulunabilir).

Test Methodology: 3'lü Likert Tipi Derecelendirme (1= asla yapmam - 3= s?kl?kla yapar?m). Yüksek puanlar, yüksek tedbirsiz davranma e?ilimini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Tedbirsiz Davran??, Psikolojik Ölçek, ?ç Tutarl?l?k, Madde Analizi, Riskli Davran??, E?itim Psikolojisi.

Yazarlar

ARABPSYCHOLOGY.COM

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: ayse.aypay@hotmail.com

Correspondence Address: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2009

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçek, akademik çal??malarda kullan?m için genellikle yazara at?f yap?lmak suretiyle eri?ime aç?kt?r. Ticari kullan?m için yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal makalesine ve detayl? bilgilerine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: eku.comu.edu.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: tedbirsiz-davranma-egilimi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Aypay, A. (2009). Tedbirsiz Davranma Ölçe?ini geli?tirme çal??mas?. *E?itimde Kuram ve Uygulama*, *5*(2), 170-179. DOI: 10.17244/eku.1044000019

Tedbirsiz Davranma E?ilimi Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Toplam 15 madde ve 5 alt boyut

Görünen Riskin Azalt?lmas? (5 m)

Bilinçsiz Olma ve Sonuçlar? Görememe (3 m)

Çal??maya Kat?l?m ve Me?guliyet (3 m)

Çal??ma konular?nda Gerilim ve Stres (2 m)

Kendine A??r? Güvenme (2 m)

ARABPSYCHOLOGY.COM